

at disse Erklæringer indeholdt en bestemt Protest imod nærværende Udfast; skulde det være Grunden til, at de ikke ere fremkomne? Jeg forstaaer det ikke; thi mig forekommer det, at naar man bryder en ny Bane, og der foreligger Erklæringer fra Autoriteter, som man dog ikke vil frakjende al Indsigt i disse Forhold, og disse ere bestemte og gaae i modsat Retning, saa var der dobbelt Opfordring til ikke at forholde Thinget dem. Man kunde synes at tvivle om sin egen Sags begrundede Bessaffenhed, naar man ikke vil komme frem med de Erklæringer, der gaae i en bestemt modsat Retning.

Søvrigt er Forskjelligt af det, jeg har fremfat, blevet misforstaaet. Jeg vil ikke indlade mig paa det her; jeg skal kun gjøre den Bemærkning, at naar en æret Rigsdagsmand har meent, at der skulde være Modsigelse i, at jeg talte om, at der havde kun været saa Handelsfager, og at den nye Ret vilde komme til at kræve meget Arbejde fra de handelskyndige Medlemmers Side, da er det en Misforstaaelse. Jeg siger, at der har kun været og er saa Sager, der til en ret Bedømmelse kræve særlig Indsigt i Handelsforholdene; men noget Andet er det, at naar man opstiller Begrebet om Handelsfager, saaledes som Lovndkastet gjør, saa vil der blive mange Handelsfager; men vel at mærke, de fleste ere ikke af den Bessaffenhed, at de kræve særlig Indsigt i Handelsforholdene. Og dette overseer man stedsse. Man taler om Nødvendigheden af at skaffe et handelskyndigt Element Afgang til at være med ved de saakaldte Handelsfagers Paa- kjendelse; men man glemmer, at Massen af disse er af samme Bessaffenhed som de almindelige civile Sager, og man glemmer, at man ved at henlægge dem under en færegen Ret forbygger den Rets-Enhed, som der skulde være i Afgjørelsen af disse og andre civile Sager. Jeg har ikke anført som Argument imod Loven, at man skulde vogte sig for at indføre fremmede Skikke og Sæder; men jeg har anført, at blandt de Argumenter, som ere anførte for den, er det, at der i de fleste Lande fandtes saadanne Handelsretter, og dertil har jeg svaret, at dette Argument just ikke

altid har saa Meget at bethede; man maa nemlig først undersøge, hvorledes Forholdene her til Lands have udviklet sig. Den ærede Rigsdagsmand for Sørs Amts 2den Valgkreds (Alberti) har med Forundring hørt en ganske ny Fortolkning af Grundlovens § 79. Jeg skal lade ham være ene om sin Forundring og om den formeentlig nye Fortolkning af denne Paragraph. Jeg har ikke opstillet nogen Fortolkning af den, altsaa heller ikke nogen ny Fortolkning. Jeg har sagt, at Ordene i den omtalte Grundlovsparagraph omfattede Retspleien i Almindelighed, altsaa den criminelle saavel som den civile, og jeg har dertil føiet, at man imidlertid ved at undersøge Grundlovsforhandlingerne kommer til det Resultat, at man da egentlig kun har havt Strafferetspleien for Sie. Det er søvrigt praktisk temmelig ligeegyldigt; thi Grundlovsparagraphen er affattet i saadanne Udtryk, at den aabner Afgang til at tage de Hensyn, som det forekommer mig at være i sig selv det Bedste og Fornuftigste at tage, nemlig at spørge, hvad der i sig selv er det Rigtigste og Bedste. — Med den ærede Rigsdagsmand for Ribe Amts 2den Valgkreds (H. Hage) kan jeg i denne Sag ikke være enig i Meget. Jeg vil ikke her nærmere gaae ind paa denne Materie, men skal kun bemærke, at naar han i det Væsentlige vil have overført de samme Regler, som med Søie kunne gjøres gjældende i den criminelle Proces, hvad Beviistheorien angaaer, ogsaa paa de civile Sager, og specielt paa den Art, her er Tale om, da kan jeg ikke følge ham. Det blev rigtigt bemærket af den ærede Justitsminister, at det i Grunden var en Slags Nævningeinstitution, som hans Tanke consequent maatte føre ham hen til i disse Sager. Jeg skal dertil føie, at medens han altsaa vil have Beviistheorien ordnet efter de samme Regler som Nævningeinstitutionen i criminelle Sager, saa vil man ingenlunde her i Handelsfagerne have det Apparat tilstede eller den Garantie, som i criminelle Sager skulde værne imod den Vilkaarlighed og den Vælden, den til Vold for forskjellige subjective Indskyddelser givne Bedømmelse, som kunde fremkomme, naar Afgjørelsen af, om Beviis er tilstede eller ikke, ganske løsrives fra lovbestemte Regler. Tingen er den,